

**ПОСОЛЬСТВО РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
В СЛОВАЦКОЙ РЕСПУБЛИКЕ**

Годрова 4, 811 06 Братислава

Тел.: (+4212) 544 14 436, (+4212) 544 15 823 Факс: (+4212) 5443 4910
E-mail: info@rusemb.sk
www.slovakia.mid.ru

ЭЛЕКТРОННОЕ СООБЩЕНИЕ

**ДИРЕКТОРУ
ИНСТИТУТА ЕВРОПЫ РОССИЙСКОЙ АКАДЕМИИ НАУК
А.А.ГРОМЫКО**

Эл.адрес: europe@ieras.ru
europe-ins@mail.ru

Дата: 13 января 2020 г.

Исх. № 50

Число страниц: 13

Уважаемый Алексей Анатольевич,

Направляем перевод Вашего интервью, опубликованного словацкой газетой «Правда» 11 января с.г.

Оно получилось интересным, фактурно насыщенным, позволило еще раз «подсветить» местной публике некоторые ключевые моменты в истории и деятельности советской дипломатии под руководством А.А.Громыко.

Будем рады вновь приветствовать в Словакии Вас и экспертов Института Европы РАН.

С надеждой на продолжение сотрудничества и уважением,

ПОСОЛ

Маркелов Валерий

А.ФЕДОТОВ

А.Громыко не отправил бы войска против А.Дубчека

Газета «Pravda», Мирослав Чаплович, 11 января 2020 г.

Андрей Громыко – один из самых выдающихся и легендарных деятелей дипломатии 20-го века, на что никак не влияет тот факт, что он работал при коммунистическом режиме. Как прекрасного политического стратега его признавали лидеры США – державы, с которой СССР несколько десятков лет находился в состоянии холодной войны. «Громыко был дипломатом высочайшего уровня. Его высоко ценили в Вашингтоне, например, президент Джон Кеннеди. При этом он оставался реалистом, без влияния идеологии, и имел смелость противоречить «всемогущим» правителям Кремля», – подчеркнул в эксклюзивном интервью газете «Правда» его внук Алексей Громыко, директор Института Европы Российской Академии наук.

Ваш дед умер, когда вам было только двадцать лет. Как вы его помните?

Прекрасно. Он охотно разговаривал со мной, молодым человеком, о международной политике и был очень предан семье. Близким он посвящал столько времени, сколько ему позволяла тяжелая работа. Отмечу, что важно не количество времени, которое он уделял мне, а его сердечное и искреннее отношение ко мне как ко внуку. Для моего деда это было так на сто процентов.

В молодом возрасте А.Громыко стал послом СССР в США во время Второй мировой войны. Чем он заслужил высокое доверие Сталина?

Сначала напомню, что в Москву он приехал в 1934 году, когда ему было 25 лет. Он работал в Академии наук, защитил диссертацию и занимался экономикой. В 1939 году произошла главная перемена в его жизни.

Какая?

Его пригласили на беседу в Министерство иностранных дел. За столом сидели глава ведомства Вячеслав Молотов и Георгий Маленков (один из главных соратников Сталина), которые тогда искали будущих перспективных дипломатов. Громыко заинтересовал их, ему предложили работу в Министерстве, и он согласился. В том же году его командировали в качестве советника Посольства СССР в Вашингтон. Так как он должен был занять важный дипломатический пост, перед отъездом он встретился со Сталиным. В последующие годы Громыко хорошо себя зарекомендовал. В 1943 году Stalin решил назначить его новым послом в США. Тогда ему было всего 34 года – было удивительно, что в таком молодом возрасте он заслужил колоссальное доверие.

Вернемся к вопросу, почему ему доверили главную дипломатическую должность в Вашингтоне.

Причина могла быть в том, что Сталина не устраивали результаты работы тогдашнего посла Максима Литвинова...

...который был при этом опытным представителем советской дипломатии.

Stalin хотел побудить американцев как можно скорее открыть западный фронт. Литвинову это явно не удавалось, поэтому его сменил Громыко. Он участвовал в подготовке Тегеранской конференции в декабре 1943 года, на которой лидеры СССР, США и Великобритании обсуждали в том числе вопрос открытия западного фронта, что наконец произошло после успешной высадки союзников в 1944 году на французском побережье в Нормандии.

Потом ваш дед сказал свое веское слово при создании ООН.

Громыко участвовал в создании Устава Организации Объединенных Наций. Он стал тем дипломатом, который помог убедить глав государств-основателей ООН, что у постоянных членов Совета Безопасности должно быть право «вето». Кроме того, его профессионализм высоко ценил

американский президент Франклин Рузвельт. Он называл Громыко «вундеркиндом». Дипломатическое мастерство моего деда позволило ему в 1946 году стать первым постоянным представителем Советского Союза при ООН.

Джон Кеннеди взял интервью у Громыко будучи американским журналистом. Позже, будучи политиком, он стал главой Белого дома.

Они оба запомнили эту встречу и интервью. Позже, став президентом, Кеннеди высоко ценил и уважал Громыко за его опыт. Он был на несколько лет младше моего деда. Когда осенью 1962 года начался Карибский кризис (Москва решила разместить ядерные ракеты на Кубе в качестве ответных мер на американские ракеты в Европе - прим. ред.), Громыко полетел на переговоры в Вашингтон, где говорил, в том числе, с Кеннеди. Он рассказывал, что это были сложнейшие переговоры с президентом США за всю его карьеру. Обе державы должны были пойти на уступки, но при этом ни одна из них не хотела «терять лицо».

В то время, однако, мир оказался на краю большой войны. Невиданной по своим масштабам, атомной.

После возвращения из США мой дед встретился с моим отцом, который тоже был дипломатом, и сказал ему, что уверен в том, что войны не будет и здравый смысл победит.

Вы знаете, что он думал о плане размещения ракет на Кубе?

Он не был согласен с Никитой Хрущевым и высказывал ему свои возражения, потому что, будучи высокопоставленным дипломатом, он знал, что это не приведет ни к чему хорошему. Хрущев, однако, поступил по-своему. А потом Громыко помогал ему предотвратить страшную войну. В этом также была заслуга Анатолия Добрынина – многолетнего советского посла в Вашингтоне.

Громыко не хотел, а Хрущев хотел – почему?

Хрущев таким образом хотел применить мощное психологическое давление на США, чтобы они изменили свое поведение на международной

арене. Слава Богу, кризис не перерос в ужасную войну. Я бы хотел подчеркнуть, что Громыко видел ошибки с обеих сторон – то, что США решили разместить свои боеголовки, угрожающие советской территории, и то, как на это ответил Хрущев. Громыко понимал, что всё это могло привести к третьей мировой войне с непоправимыми последствиями.

Громыко стал министром иностранных дел СССР в феврале 1957 года, через четыре года после смерти Сталина. Почему Хрущев выбрал его на эту должность?

Мой дед тогда был заместителем Молотова, которому Хрущев не доверял. Он считал Молотова и еще нескольких людей на влиятельных позициях своими соперниками. Молотова он полностью не отстранил от работы, отправил его в качестве посла в Монголию, а во главе дипломатии стал Громыко. Это был логичный выбор – дед имел выдающиеся способности для того, чтобы справиться с этой ролью.

С Хрущевым связан неприятный случай, когда он разозлился, снял с ноги ботинок и начал им стучать по столу по время заседания ООН.

Дед тогда сказал моему отцу: «Лучше быть забытым, чем войти в историю как глупец». Мой дед был высококлассным дипломатом, он никогда бы ничего подобного не сделал. Но при этом я должен подчеркнуть важные факты о времени правления Хрущева. Ничего нельзя вычеркивать из истории. За десять лет его нахождения у власти Советский Союз стал уважаемой державой на международной сцене. Юрий Гагарин стал первым в мире человеком в космосе, после чего даже американцы застыли в немом ужасе. Советский Союз поддержал народно-освободительное движение в Африке, когда начали распадаться многие колонии западных стран. Всему миру пришлось осознать и принять тот факт, что Москва – очень важный игрок на мировой арене, и этого у Хрущева никто не отнимет.

Хрущева в октябре 1964 года сменил Леонид Брежнев, который через четыре года принял решение о вводе войск в Чехословакию, чтобы подавить реформенный процесс, ведомый Александром Дубчеком.

С Громыко это никак не связано. Сначала вспомним, что, когда советские войска в 1956 году подавляли попытку переворота в Венгрии, он еще не был министром иностранных дел. В августе 1968 он им был, но никак не участвовал в решении о вводе войск Варшавского договора в Чехословакию.

Но ведь он имел огромное влияние и занимал один из ведущих постов...

Об этом Брежnev советовался с членами политбюро, в котором мой дед тогда еще не состоял. Я предполагаю, что внутренне он с этим не согласился бы. Но что он мог сделать, будучи во главе МИД, который был обязан поддерживать линию правительства?! Ему делает честь то, что он поступал так, чтобы минимизировать последствия этого события для остальных стран. Я бы хотел еще раз подчеркнуть, что мой дед не мог быть инициатором ввода войск в Чехословакию. Еще хочу добавить, что тогдашняя ситуация с «Пражской весной» Дубчека была сложной и нельзя рассуждать о ней только на основании того, что пишется в СМИ.

Громыко и Генри Киссинджер – это, пожалуй, два наиболее ярких имени в дипломатии второй половины 20 века. Как ваш отец относился к американскому главе Госдепа? Каждый из них был легендой.

Громыко был выдающийся стратег. Политический «шахматист», который мог предвидеть на несколько ходов вперед. Киссинджер вел себя не менее мастерски. Несмотря на то, что они жили в эпоху «холодной войны», оба они очень уважали друг друга. Это было очень важно, потому что они, высокопоставленные дипломаты, были реалистами – личностями, которые способны отложить в сторону идеологию, чтобы найти компромисс. В этом и заключается искусство дипломатии.

Перелом в советской истории наступил весной 1985 года, когда лидером СССР стал Михаил Горбачев. Человек перестройки, сторонник разоружения СССР и США, позже «похоронивший» советскую империю. Что о нем думал Громыко?

Когда решался вопрос о новом главе Кремля, Громыко поддерживал его как подающего надежды реформатора, как «свежую кровь» во главе государства. Дед знал, что Советский Союз требует перемен, которые должны привести к лучшему. Напомню, что это было время, когда люди саркастически говорили, что у СССР прошла неполная «пятилетка» похорон: Брежнев умер в ноябре 1982, его преемник Юрий Андропов – в феврале 1984, а после него Константин Черненко – в марте 1985. Жаль, что Горбачев не справился со своей задачей. Прошло немало лет, прежде чем наша страна заняла в мире то место, которое занимает сегодня, и в этом есть неоспоримая заслуга Владимира Путина.

За что вы критикуете Горбачева?

Повторю, что он не справился со своей задачей. Подвел. Но сначала остановимся на том, что некоторые ставят в заслугу только ему. Речь идет о ликвидации ракет средней и малой дальности в Европе. Я должен подчеркнуть, что решающие шаги в этой области сделал Громыко во время переговоров с США осенью 1984 года, еще с президентом Рональдом Рейганом, когда Горбачев не был у власти. Горбачев потом получил договор практически «на блюде». С 1988 года мой дед начал весьма критически относиться к Горбачеву.

Почему Громыко отвернулся от него?

В семейном кругу он обращал наше внимание на его многочисленные стратегические ошибки и просчеты в международной политике. Чего достиг Горбачев? «Похоронил» Советский союз, провалил переговоры по объединению Германии. То есть - ничего для Родины.

Что конкретно вы ставите ему в вину?

Немцы заплатили за вывод наших войск из бывшей Восточной Германии 7,5 миллиардов немецких марок, но на переговорах речь шла о сумме в десять раз больше. Но Горбачев с тогдашним министром Э.Шеварднадзе определили самую низкую цену условий их вывода. Там было 350 тысяч военных, а если считать членов их семей, то всего вместе - 500 тысяч советских граждан. Не говоря уже о том, что вывод войск был очень быстрым. А какими были последствия всего этого?

Какими?

В то время как Г.Коль получил возможность объединить две немецкие республики в одно государство, Горбачев, наоборот, решительно расписался в распаде союза из пятнадцати советских республик.

Перевела:

 М.Сараткина

Gromyko by neposla vojakov proti Dubčekc

Andrej Gromyko sa zaradil medzi najvýraznejšie a legendárne osobnosti diplomacie v 20. storočí, na nezmení skutočnosť, že pôsobil v službách komunistického režimu. Ako skvelého politického stratéga rokovacom stole uznávali samotní lídri USA - mocnosti, ktorá prežila niekoľko desaťročí studenej vo Sovietskom zväzom. „Bol špičkovým diplomatom. Vysoko rešpektovaný aj vo Washingtone, napríklad prezidenta Johna Kennedyho. Správal sa pritom ako realista bez ideologického zataženia, ktorý mal c protirečiť všemocným šéfom Kremla,“ zdôraznil v exkluzívnom rozhovore pre Pravdu jeho vnú

Alexej Gromyko, ktorý pôsobí ako riaditeľ Inštitútu Európy na Ruskej akadémii vied.

Alexej Gromyko,
vnuk Andreja Gromyka.

Miroslav Čaplovič
Bratislava

Ako si spomíname na vášho starého otca, ktorý zomrel, keď ste mali ešte iba dvadsať rokov?

Pekne. Jednak sa so mnou ako s mladíkom ochotne rozprával o medzinárodnej politike, jednak bol veľmi rodnou založenou. Na hližení

venoval maximum času, čo mu náročná práca umožňovala. Podotknem pritom, že niekedy nemusí byť podstatná dĺžka času, lebo v prvom rade považujem za dôležité to, ako srdečne a úprimne sa starý rodič správa k svojmu vnukovi. V prípade môjho deda to platilo stopercentne. **Gromyko sa stal počas druhej**

veku veľvyslancom v USA. Čím si zaslúžil veľkú dôveru od Stalina?

Najprv pripomienim, že do Moskvy pricestoval v roku 1934, keď mal 25 rokov. Pracoval v akadémii vied, obhájil dizertačnú prácu, zaobral sa ekonómiou. V roku 1939 nastala zásadná zmena v jeho živote.

Zavolali ho na diskusiu na ministerstvo zahraničných vecí. Pri stole sedel nielen šéf rezortu Vjačeslav Molotov, ale aj Georgij Malenkov (jeden z hlavných spolupracovníkov Stalina), ktorí hľadali nádejnych budúcich diplomatov. Gromyko zaujal, ponúkli mu prácu na ministerstve, súhlasil. V rovnakom roku ho vy-

nesť do Washingtonu. Odchodom sa s ním, pretože i tý diplomatický život sa v ďalších rokoch rozvíjal. V roku 1945 bol už ambasádorom v Číne. V tom len 34 rok divuhodné, že dom veku si zís

Vráťme sa k otázke, prečo mu zverili hlavnú diplomatickú funkciu vo Washingtone.

Dôvod mohol byť taký, že Stalina neuspokojovali dovedajúce výsledky pôsobenia velvyslance Maxima Litvínova...
...ktorý bol pritom skúseným predstaviteľom sovietskej diplomacie.

Stalin chcel prijať Američanov, aby čo najskôr otvorili západný front. Litvínovovi sa to zjavne nedarilo, nahradil ho Gromyko. Podielal sa na príprave Teheránskej konferencie v decembri 1943, kde Ildri Sovietskeho zväzu, USA a Británie hovorili aj o otvorení západného frontu, k čomu nakoniec doslovo uspēšnom vyjednení v júni 1944 pri francúzskom pobreží v Normandii.

Potom mal tváš dedo dôležité slovo pri zakladaní OSN.

Podielal sa na výpracovaní návrhu Charly Spojených národov. Bol diplomat, ktorý zakladajúce mocnosti pomohol presvedčiť, aby stálym členom Bezpečnostnej rady OSN patrilo právo veta. Mimočodom, jeho schopnosti ocenoval napríklad aj americký prezident Franklin Delano Roosevelt. Hovoril o ňom, že je Wunderkind; záračné dieťa. Diplomatické schopnosti mojho starého oca viedli k tomu, že v roku 1946 sa stal historicky prvým stálym predstaviteľom Sovietskeho zväzu pri OSN.

Bol to John F. Kennedy, ktorý vtedy ako americký novinár urobil rozhovor s Gromykom.

Na snímke z roku 1988 je Andrej Gromyko so šéfom Kremľa Michailom Gorbacovom. foto: SPUTNIK

Vráťme sa k otázke, prečo mu zverili hlavnú diplomatickú funkciu vo Washingtone.

Dôvod mohol byť taký, že Stalina neuspokojovali dovedajúce výsledky pôsobenia velvyslance Maxima Litvínova...
...ktorý bol pritom skúseným predstaviteľom sovietskej diplomacie.

Stalin chcel prijať Američanov, aby čo najskôr otvorili západný front. Litvínovovi sa to zjavne nedarilo, nahradil ho Gromyko. Podielal sa na príprave Teheránskej konferencie v decembri 1943, kde Ildri Sovietskeho zväzu, USA a Británie hovorili aj o otvorení západného frontu, k čomu nakoniec doslovo uspēšnom vyjednení v júni 1944 pri francúzskom pobreží v Normandii.

Potom mal tváš dedo dôležité slovo pri zakladaní OSN.

Podielal sa na výpracovaní návrhu Charly Spojených národov. Bol diplomat, ktorý zakladajúce mocnosti pomohol presvedčiť, aby stálym členom Bezpečnostnej rady OSN patrilo právo veta. Mimočodom, jeho schopnosti ocenoval napríklad aj americký prezident Franklin Delano Roosevelt. Hovoril o ňom, že je Wunderkind; záračné dieťa. Diplomatické schopnosti mojho starého oca viedli k tomu, že v roku 1946 sa stal historicky prvým stálym predstaviteľom Sovietskeho zväzu pri OSN.

Bol to John F. Kennedy, ktorý vtedy ako americký novinár urobil rozhovor s Gromykom.

nikdy by nič také neurobil. Musím však o ēre Chruščova podčiarknúť dôležité faktú. Nič ich v histórii nezmáže. Počas desaťročia, jeho vládnutia sa Sovietsky zväz stal respektovanou mocnosťou na medzinárodnej scéne. Jurij Gagarin ako prvý človek na svete letel do vesmíru, po čom zostal v nemom úzase samotní Američania. Sovietsky zväz stal po boku národnovo-oslobodzovacieho hnutia v Afrike, keď sa rozpadali viačere kolónie západných štátov. Svet si musel uvedomiť, pochopil, že Moskva je velení dôležitosť hrať na celom svete. Toto Chruščovovi nikto nevezme.

Chruščova v októbri 1964 zosadil Leonid Brežnev, ktorý o štyri roky neskôr rozhodol o vojenskej invázií do Československa, aby pochoval obrodný proces vedený Alexandrom Dubčekom.

S Gromykom to nijako nesúvisí. Najprv pripomieniem, že ked sovietske vojská zasiahaní v roku 1956 proti revolúcii v Maďarsku, este nebol ministerom zahraničných vecí. V auguste 1968 ním bol, ale nijako sa nepodielala na rozhodovaní o vyslaní vojsk Václavské zmŕtvu do Československa.

Ale ved mal veľký vplyv a začínať jednu z najvýznamnejších funkcií. Rozhodoval o tom Brežnev s členmi politbyra, v ktorom môj starý otec vtedy ešte nebolo. Nazdávalam sa, že s inváziou vniatorme nesihlašil. A čo mal potom robiť ako čef diplomacie?

Rozhodoval Brežnev s členmi politbyra, v ktorom v auguste 1968 môj starý otec ešte nebolo.

Nazdávalam sa, že s inváziou vniatorme nesihlašil.

Na snímke z roku 1988 je Andrej Gromyko so šéfom Kremľa Michailom Gorbacovom. foto: SPUTNIK
Andrej Gromyko
Narodil sa 18. 7. 1909 v starých Gromykách v Bielorusku v rolnickej rodine.
1931 - vstúpil do komunistickej strany.
1932 - dokončil štúdium na vysokej škole ekonomickej, zamestnal sa ako vedecky pracovník Ústavu ekonomiky Akadémie vied ZSSR
1939 - nastúpil na ministerstvo zahraničných vecí a po pári mesiacoch ho vyslali ako radcu velyslnectva do USA, pred výcestovníčom mu Stalin osobne dával rady
1943 - 1946 - velyslnec v USA
1945 - zúčastnil sa na Jalskej i Postupinskej konferencii, bol pri založení OSN, v mene ZSSR podpísal jej stanovy
1946 - 1948 - stály predstaviteľ pri OSN
1946 - 1957 - námestník ministra zahraničných vecí
1957 - 1985 - šéf diplomacie
1985 - na zasadnutí ústredného výboru navrhol zvoliť za generálneho tajomníka strany Michaila Gorbacova
1985 - 1988 - ako predsedu Prezidia Najvyššieho sovietu je formálne ihavou štátu
1988 - odchádzal do dochodku, dokončuje memoáre
2.7. 1989 - zomrel, v poslednej volej uviadol, že nechce byť pochovaný na Červenom námestí

Chruščovova v októbri 1964
zosadil Leonída Brežneva, ktorý
o štyri roky neskôr rozhodol
o vojenskej invázii do Čes-
koslovenska, aby pochoval
obrodný proces vedený

Alexandrom Dubčekom.

S Gromykom to nijako nesúvisí. Najprv pripomieniem, že keď sovietske vojská zasiahli v roku 1956 proti revolúcii v Maďarsku, este nebol ministrom zahraničných vecí. V auguste 1968 ním bol, ale nijako sa nepodelal na rozehodovanie o vyslaní vojsk Varšavskej zmluvy do Československa.

**Ale ved mal veľký vplyv
a zastával jednu z najvyznamnejších funkcií.**

Rozhodoval o tom Brežnev s členmi politbyra, v ktorom môj starý otec vtedy ešte neboli. Nazdávam sa, že s inzáviou vnitorne nestihla. Ako mal potom robiť ako

šéf diplomacie, ktorý je povinný dodržiavať liniu štátu? Ku cti mu slúži, že postupoval tak, že sa ako minister snažil minimalizovať dôsledky tejto udalosti vo vzťahu k ostatným krajinám. Zdôrazňujem, že môj starý otec nemohol byť iniciátorom invázie do Československa. Ešte doplňim, že vtedajší vývoj v súvislosti s dubčekovskou Pražskou jarou bol veľmi komplikovaný; nedá sa posudzovať len podľa toho, čo napísu médiá.

Gromyko a Henry Kissinger
- dve mená, ktoré sú možno najviac viditeľné v diplomacií v druhej polovici 20. storočia.

Ako vás starý otec vychádzal s americkým ministrom zahraničných vecí? Bolí to dve legendy.

Gromyko bol vynikajúci stra-

Rozhodoval

Brežnev s členmi politbyra, v ktorom v auguste 1968 môj starý otec ešte nebol. Nazdávam sa, že s inváziou vnútorme nesúhlasi.

Andrej Gromyko

Narodil sa 18. 7. 1909 v Starých Gromykách v Bielorusku v rodnej rodine.

1931 - vstúpil do komunistickej strany
1932 - dokončil štúdium na vysokej škole ekonomickej, zamestnal sa ako vedecký pracovník Ústavu ekonomiky Akademie vied ZSSR

1939 - nastúpil na ministerstvo zahraničných vecí a po päť mesiacoch ho vyslali ako radcu velyslanectva do USA, pred výcestovaním mu Stalin osobne dával rady

1943 - 1946 - velyslanec v USA

1945 - zúčastnil sa na Jalskej i Postupinskej konferencii, bol pri založení OSN, v mene ZSSR podpísal jej stanovy

1946 - 1948 - štály predstaviteľ pri OSN

1946 - 1957 - námestník ministra zahraničných vecí

1957 - 1985 - šéf diplomacie

1985 - na zasadaní ústredného výboru navhol zvolil za generálneho tajomníka strany Michaila Gorbačova

1985 - 1988 - ako predseda Prezidia Nájvyššieho sovietu je formálne hľavou štátu

1988 - odchádza do dôchodku, dokončuje memoáre

2. 7. 1989 - zomrel, v poslednej vôle uviedol, že nechce byť pochovaný na Červenom námestí

Gromyko nechcel. Chruščov chcel - prečo?

Nazdával sa, že silno psychologicky zatlačí na USA, aby zmenili svoje správanie na medzinárodnej scéne. Chvalabohu, kríza konanie neprerásťa do hroznej vojny.

Zdôrazňujem, že Gromyko videl cieľy na oboch stranach - to, že USA sa odhodlia rozmiestniť bojové hlavice ohrozujúce sovietske územie a podobne to, ako odpovedal Chruščov. Uvedomoval si, že by to celé mohlo viesť k tretej svetovej vojne s nedozernými dôsledkami.

S Chruščovom sa späja nemilá príhoda, keď sa na nechal vyzul s jednou topánkou a začal ňou zirivo buchať po stole na pôde OSN.

Dedo vtedy povedal môjmu otcovi peknú vetu: Lepšie je byť zabudnutej, ako sa zapísat do dejín ako hlupák... Stary otec bol špickový diplomat,

na tento post?

o otvorení západného frontu, k čomu nakoniec doslo po úspešnom výladení v júni 1944 pri francúzskom pobreží v Normandii.

Potom mal vás dedo dôlezité slovo pri zakladaní OSN.
Podielal sa na vypracovaní návrhu Charity Spojených národov. Bol diplomat, ktorý zakladajúce mocnosti pomohol presvedčiť, aby stálym členom Bezpečnostnej rady OSN patrilo právo verá. Mimočodom, jeho schopnosti oceňoval napríklad aj americký prezident Franklin Delano Roosevelt. Houvor oňom, že je Wunderkind, zárazne dieťa. Diplomatické schopnosti nájoho stareho otca viedli k tomu, že v roku 1946 sa stal historicky prvým stálym predstaviteľom Sovietskeho zväzu pri OSN.

Bol to John F. Kennedy, ktorý vtedy ako americký novinár urobil rozhovor s Gromykom. Neskôr to už ako politik dotiahol až do funkcie šéfa Bieleho domu.
Obaja si interview, ich stretnutie, zapamätali. Kennedy si potom ako prezident vziať Gromyka. Rešpektoval ho pre jeho skúsenosti. Bol od mojho deda o niekoľko rokov mladší. Keď na jeseň 1962 vypukla karibská kríza (Moskva išla rozmiestniť jadrove rakety na Kubu ako protipoistenie za americké raketky v Európe, pozn. red.), Gromyko odletel rokovať do Washingtonu, kde hovoril a s Kennedyom. Vrável, že to bola najťažšia debata spoomedzi všetkých prezidentov USA, ktorých zážil. Obe moci nositi museli urobiť ústupky s tým, že žiadna nechcela stratit tvár.

V tom čase sa však svet
v tom čase sa však svet

Na snímke z roku 1988 je Andrej Gromyko so šéfom Kremľa Michailom Gorbačovom. foto: SPUTNIK

Na snímke z roku 1988 je Andrej Gromyko so šéfom Kremľa Michailom Gorbačovom. foto: SPUTNIK

Gromyko (vpravo v popredí) v roku 1975 v Helsinkách s gestikulujúcim sovietskym lídrom Leonídom Brežnevom. Foto: SPUTNIK/CTK

Debata v Bielom dome v roku 1961. Prezident USA John Kennedy sa rozprával s Andrejom Gromykom. Streli si viačkrát.

Pán Nie šéfoval sovietskej diplomacii takmer tri desaťročia

Neskôr, keď už bol z reportera s ľet Bieleho domu, odvrácali spolu v čase karibskej krízy hrozbu tretej svetovej vojny.

Gromyko dostal na Západ pre prezývku Mister No - Pán Nie. Vyslúžil si ju tvrdosťou, nám odmietaním amerických návrhov. Jeho výjednávacia taktika bola povesne neustupná.

Partnerov vycerpával niekoľko rôznych cestami.

Konkrétnie čo mu dávate za vinu?

Nemci zaplatili za odchód násich vojsk zo zniekdajšieho významného Nemecka.

A ak by sa chcel sovietskemu

aganom, ešte keď Gorbačov neboli pri moci. Gorbačov potom dostal návrh dokumentu vlastne ako keby na podnose. Okolo roku 1988 začal byť môj starý otec už naozaj veľmi kritický na adresu Gorbačova.

Preto samu otvoril chrbtom?
V rodinnom kruhu nás upozornňoval na jeho viaceré strategické chyby a prešlapy v medzinárodnej politike. Čo dosiahol Gorbačov? Stal sa hrobatom Sovietskeho zväzu, absolútne nezvádzal výjednávanie o znovuzjednotení Nemecka. Čiže nič pre svoju vlast.

Zlom v sovietskych dejinách nastal na jar 1985, keď sa lídrov stal Michail Gorbačov. Muž prestrojky, zástanca procesu spoločného odzbrojovania s USA, ale neskôr aj hrobár sovietskeho impéria. Čo si oňom myslí Gromyko?

Kým Kohl mohol zjednoti dve nemecké republiky do spoločného štátu, Gorbačov sa, naopak, rozhodujúco podpisal pod rozpad zväzu pätnásť sovietskych republík.

též. Politický šachista, ktorý vedel predvídať niekoľko táhov dopredu. Kissinger sa správal nemenej šikovne. Obaja sa vzájomne uznávali. Žili súce v období strednej vojny, ale mali k sebe úctu. Veľmi sa respektovali. Bolo veľmi dôležité, že ako špičkoví diplomatí boli realisti, osobnosti, ktoré dokázali hodiť za hlavu ideologiu, keď chceli najst kompromis. Aj v tom spôsobí umenie diplomacie.

Zlom v sovietskych dejinách nastal na jar 1985, keď sa lídrov stal Michail Gorbačov. Muž prestrojky, zástanca procesu spoločného odzbrojovania s USA, ale neskôr aj hrobár sovietskeho impéria. Čo si oňom myslí Gromyko?

Neskôr, keď už bol z reportera s ľet Bieleho domu, odvrácali spolu v čase karibskej krízy hrozbu tretej svetovej vojny.

Gromyko dostal na Západ pre prezývku Mister No - Pán Nie. Vyslúžil si ju tvrdosťou, nám odmietaním amerických návrhov. Jeho výjednávacia taktika bola povesne neustupná.

Partnerov vycerpával niekoľko rôznych cestami.

Len kvôli čo náš rôzny A Leva.

tég. Politický šachista, ktorý vedel predvídať niekoľko tátov dopredu. Kissinger sa správal nemenej šikorne. Obaja sa vzájomne uznávali. Zil sice v období strednej vojny, ale malí k sebe súcit. Veľmi sa rešpektovali. Bolo veľmi dôležité, že ako špičkoví diplomati boli realisti, osobnosti, ktoré dokázali hodíť za hlavu ideológiu, keď chceli nájsť kompromis. Aj v tom spocíva umenie diplomacie.

Zlom v sovietskych dňinách
nastal na jar 1985, keď sa lidom stal Michail Gorbačov. **Muz perestrojky**, zástancia procesu spoločného odzbrojovania USA, ale neskôr aj hrobár sovietskeho impéria. **čo si o nňom myslieť Gromyko?** Ked sa rozhodovalo o novom šéfovi Kremľa, podporoval ho ako nádejného reformátora. Takpovediac ako novú, mladú krv na čele štátu. Dedo vedel, že Sovietsky zväz potrebuje zmeny, ktoré povedú k lepšiemu. Pripomienim, že to bolo obdobie, keď Túdia sarkasticky vravili, že Sovietsky zväz má za sebou neúplnú komunistickú päťročnú pohrebku. Brežnev zomrel v novembri 1982, jeho nástupca Jurij Andropov sa pobral na druhý svet vo februári 1984 a po ľom Konstantín Černenko v marci 1985. Žiaľ, Gorbačov svoju misiu nezviedol. Trvalo niekoľko rokov, kým sa naša krajina ocitla tam, kam patrí, čo je nespochybniateľná zásluha súčasného prezidenta Vladimíra Putina.

Kým Kohl mohol zjednotiť dve nemecké republiky do spoločného štátu, Gorbačov sa, naopak, rozhodujúco podpísal pod rozpad zväzu pätnástich sovietskych republík.

aganom, ešte keď Gorbačov neboli pri moci. Gorbačov po tom dostał riávih dokumentov u vlastne ako keby na podnose. Okolo roku 1988 začal byť môj starý otec už naozaj veľmi kriticky na adresu Gorbačova.

Prečo sa mu otočil chrbtom?

V rodičom kruhu nás upozorňoval na jeho viaceré strategické chyby a preškápy v medzinárodnej politike. Čo dosiahol Gorbačov? Stal sa hrobákom Sovietskeho zväzu, absolútne nezvládol vyjednávanie o znovuuzjednotení Nemecka. Číže ní pre svoju vlast.

Konkrétnie čo mu dávate za vínu?

Nemci zaplatili za odchod naď sich vojsk z niekdajšieho východného Nemecka vtedaj-

Pán Nie šéfoval sovietskej diplomacii takmer tri desaťročia

Na vysokých postoch prežil Andrej Gromyko pôl sto-ročia. Za ten čas sa v Kremli vystriedalo šest vládcov. Dvadsiatimi ôsmimi rokmi strávenými v kresle ťaža diplomaticie drži ľahko prekona- telý rekord. Ak by ho chcel napríklad tronmuž Miroslav Lajčák, musel by vydri- žať vo funkciu ministra zahraničných vecí do roku 2038. A ak by sa chcel sovietskemu veteránovi vyrovnat ešte aj

Neskôr, keď už bol z represie sťaľa ťažko domu, vracali spolu v čase karabinského krízy hrozou tretiej svetovej vojny.

Gromyko dostal na Záberde prezývku Mister No Nie. Vyslali sú jeho tvrdosťou, odmietaním amerických navrhov. Jeto výjef- vacia takтика bola povečená neustupna.

Partnerov vyčerpávala len tým, že nemal rád

Prečo kritizujete Gorbačova? Zopakujem, že nezvládol svoju funkciu. Zlyhal. Ale najprv sa pristavím pri veci, ktorú niekto len jemu dávať za zásluhu. Ide o likvidáciu raket stredného a kratkeho doletu v európskom priestore. Musím upozorniť, že rozhodujúce kroky dosiahol Gorbacov počas rokovania v USA v jesene 1984, a to aj so šéfom Bieleho domu Ronaldom Re-

ších 7,5 miliardy nemetských mariek. Ráiali však s tým, že to môže vyjsť desaťašobne viac, ale Gorbačov so séfom diplomacie Eduardom Ševardnadzem si stanovili lacné podmienky odsunu vojakov. Tých tam bolo až 350-tisíc a dovedna 500-tisíc sovietskych občanov, kedy si príratame rodinných príslušníkov. Nehovoríac o tom, že sita-nutie vojsk bolo neviďane rýchle. A komplexne ako vyzeral vtedajší výsledok?

Ako? Kym Kohl mohol zjednotiť dve nemecké republiky do spoločného štátu, Gorbacov sa, naopak, rozhodujúco podpísal pod rozpad zväzu pánstiev sovietskych republík.

v trojročnom vrchole karie-
ry, potom by slovenský mi-
nister mal ešte až do roku
2041 zasťaňať post formálnej
hlavy štátu.

Do diplomacie Gromyka
uviedol sám Stalín, ktorý ho
pred cestou na washington-
skú ambasádu poučil, že naj-
lepšie si anglickiu osvoji
v kostoloch. Uprostred dru-
hej svetovej vojny sa stal vel-
vyslancom v USA. Mal iba
34 rokov a už organizoval
súčinnosť spojencov proti-
hitlerovskej koalícii. Bol na
jatskej i Postupinskej kon-
ferencii, kde sa rozhodovalo
o povojiniovom usporiadani.
A spoluzakladal OSN v San
Francisco, kde poskytol in-
terview americkému noviná-
roví Johnovi F. Kennedymu.

promisy, ale aj svojou obdivuhodnou prípravou. Mal fenomenálnu pamäť, a kym pred vyjednávacimi na opačnej strane stola sa kopili hrubé fascistické analýzy, on prichádzal s jediným kusom papiera s poznámkami zhustenými do niekoľkých bodov. Z prezývky, ktorú dostal podľa bondonky Dr. No, si neobril faždičku. „Moje „Nek“ počítači podstavne zriedkavejšie, ale ja ich „Now“,“ napísal vo svojich obľahľých pamätiach. „Kým som bol ministrom, Sovjetsky vráz pristiel s viac ako stovkou iniciatív v oblasti odzbrojenia, a málokto ri z nich podporil.“ (16)

Prečo kritizujete Gorbacova?
Zopakujem, že nevzímal svoju funkciu. Zlyhal. Ale najprv sa pristavím pri veci, ktorú niektorí len jemu dávajú za zásluhu. Ide o likvidáciu rádia stredného a krátkeho dosahu v európskom priestore.

sích 7,5 miliardy nemedkých mariek. Rátať však s tým, že to môže vyjsť desaťasobne viac, ale Gorbačov so šéfom diplomacie Eduardom Ševardnadzeom si stanovili lacné podmienky odsunu vojakov. Tých tam bolo až 350-tisíc a dovedna 500-tisíc sovietskych občanov, kedy si príťamej odlihných príslušníkov. Nehovoriac o tom, že stiahnutie vojsk bolo neviďane rýchle. A komplexne ako vyzeral vtedajší výsledok?

v trojčiacom vrchole karité, potom by slovenský minister mal ešte až do roku 2041 zasávať post formálnej hlavy štátu.

Do diplomacie Grónyka uvedol sám Stainl, ktorý ho pred cestou na washingtonskú ambasádu poučil, že najlepšie si anglickiu osvojí v kloboch. Uprostred dlhej svetovej vojny sa stal veľvyslancom v USA. Mal iba 34 rokov a už organizoval si činnosť spojencov proti hitlerovskej koalícii. Bol na jatskej i Postupinskej konferencii, kde sa rozhodovalo o povojinovom usporiadani. A spoluzažadal OSN v San Franciscu, kde poskytol interview americkému novinárovi Johnovi F. Kennedymu.

Mal fenomenálnu pamäť, a kým pred vyjednávačmi na opačnej strane stola sa kopili hrubé fascistické analýzy, on prichádzal s jediným kuskom papiera s poznámkami zhustenými do niekoľkých bodov. Z prezývky, ktorí dostal podľa bondovky Dr. No, si nerobil ľahkú hlavu. „Moje «Net» počítač podstane zriedkavejšie, akto ja ich »No«“ napísal vo svojich obšíahlých pamätiach. „Kým som bol ministrom, Sovietsky sväz príšiel s viac ako stovkou iniciatív v oblasti odzbrojenia, a málokto ri z nich podporili.“ (Ik)